

Gmina Platerów

Położenie i charakterystyka Gminy Platerów

Gmina Platerów położona jest na wschodnich krańcach województwa mazowieckiego. Zajmuje obszar 118 km² i liczy ok. 5430 mieszkańców. Jest jedną z sześciu gmin powiatu łosickiego. Przez teren gminy przebiega jeden z ważniejszych szlaków komunikacyjnych w tej części kraju – droga krajowa nr 19 oraz linia kolejowa relacji Siedlce – Białystok. W skład gminy wchodzi 23 wsie. Platerów jest typową gminą rolniczą. Większość powierzchni zajmują użytki rolne, w tym sady owocowe. Tereny leśne stanowią ok. 22% powierzchni gminy. Naturalne zbiorniki wodne to przede wszystkim Bug wraz ze starorzeczem oraz rzeka Toczna.

Walory przyrodniczo-kulturowe

Gmina Platerów posiada unikalne walory przyrodnicze. Są tu duże obszary o naturalnej, nie zniszczonej działalnością człowieka przyrodzie i krajobrazie. Z tego względu północna część gminy została włączona w obręb Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. Obejmuje on głównie tereny nadbużańskie wraz z kompleksami leśnymi. Z przyrodniczego punktu widzenia, najwyższą wartość przedstawiają tereny położone w dolinie Bugu. Występujące tu, nie spotykane gdzie indziej, fragmenty nadrzecznych łągów wierzbowo- topolowych, olszowo- jesionowych i łągów, zbiorowiska łąkowe i murawowe, roślinność starorzeczy Bugu, mają naturalną fizjonomię i strukturę oraz bogaty skład florystyczny. Są to zbiorowiska unikatowe nie tylko w skali regionu. Dostatecznie zachowane są starorzecza, płyty łąk i muraw. Dolina Bugu w obrębie gminy jest również bardzo interesująca pod względem faunistycznym, a szczególnie ornitologicznym. Występują tu rzadkie i zarazem typowe dla dolin rzecznych gatunki ptaków, m.in. rycyk, zimorodek, sieweczka rzeczna, czajka, dudek, płaskonos, krwawodziób, bocian czarny, bocian biały i wiele innych. Liczne pomniki przyrody potwierdzają wyjątkową szatę roślinną. Z myślą o propagowaniu walorów ziemi platerowskiej utworzono ścieżkę dydaktyczno- ekologiczno- rowerową, na której można prowadzić szereg zajęć interdyscyplinarnych oraz odwiedzić i podziwiać piękne i urokliwe miejsca i zakątki.

Krajobraz Nadbużański

Historia i Zabytki

Myśląc o rozwoju i dążąc za postępem musimy pamiętać skąd pochodzimy i jaką mamy historię. Platerów i jego okolice to tereny południowego Podlasia, które niegdyś przechodziły z rąk do rąk. Najpierw były to ziemie Rusi Kijowskiej, następnie Litwy, a po Unii Lubelskiej- Polski. W tym ostatnim okresie stały się miejscem intensywnego osadnictwa. Jego naturalną granicą był Bug. Po lewej stronie rzeki miejsca dla siebie szukała szlachta mazowiecka, po prawej zaś dominowały nadal wpływy ruskie. O mozaice etniczno- religijnej tych okolic świadczy choćby rozmieszczenie parafii: Chłopków- niegdyś prawosławna, później unicka, Górki- katolicka, Rusków- katolicka oraz w sąsiedztwie Sarnaki- katolicka, Łysów- niegdyś prawosławna a później unicka. Zabytki historyczne, stanowiące obecnie atrakcję tego regionu, to przede wszystkim ukryte w zieleni parków dawne dwory, kościoły, rozsiane wśród łąk i pól kapliczki i przydrożne krzyże. Stanowią one ważny element historii a jednocześnie są malowniczym akcentem miejscowego krajobrazu.

- **Posiadłość dworska w Ruskowie** - jej historia sięga XVI w. , gdy właścicielem był Rafał Oczko. Ówczesny drewniany dwór zastąpiono w 1646 r. istniejącym do dzisiaj okazałym murem. Z końcem XVIII w. posiadłość stała się własnością Budzyńskich, którzy przebudowali ją w stylu klasycystycznym. W XIX w. powstał ceglany mur, w który wbudowano istniejącą wcześniej kapliczkę Chrystusa Frasobliwego. W czasie wojny posiadłość zdewastowano, a od 1952 r. do dziś znajduje się tu szkoła podstawowa otoczona zabytkowym parkiem z licznym starodrzewem. Po kapitalnym remoncie i restauracji w latach 2003- 2005 całość prezentuje się niezwykle okazale.

- **Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Ruskowie** - pochodzi z roku 1646. Obok kościoła znajduje się dzwonnica z XVII w. wzniesiona na planie koła i zabytkowy cmentarz dawnych właścicieli majątku ruskowskiego.
- **Kościół p.w. Św. Izydora Oracza w Ruskowie** - wybudowany w latach 1905- 1908 na planie krzyża łacińskiego w stylu neogotyckim z bogatym wyposażeniem, którego liczne elementy ze względu na unikalne walory wpisano do rejestru zabytków.
- **Zespół pałacowo-parkowy w Hruszniewie** - powstał na przełomie XVI i XVII w. Współczesny dwór pochodzi z I połowy XIX w. Zamieszkiwała go wówczas rodzina Podczaskich. W latach 1866- 1939 należał do hrabiny Katarzyny Broel- Plater. Wtedy dwór przebudowano na pałac a majątek uprzemysłowiono. Po wojnie mieściło się tu PGR. Obecnie zespół hruszniewski składa się z parku o bogatej szacie roślinnej, pałacu który jest własnością prywatna, stawów, sadu, gorzelni oraz osady folwarcznej.
- **Kościół p.w. Wniebowzięcia NPM w Chłopkowie** - obecny budynek powstał w 1880 r. Pierwotnie była to cerkiew prawosławna, później świątynia unicka, a od 1920r. parafia rzymsko- katolicka.
- **Kościół p.w. Św. Wojciecha w Górkach** wybudowany w XVI w. na planie prostokąta. Obok wznosi się dzwonnica z XVII/ XVIII w. Wiele elementów wyposażenia kościoła wpisano do rejestru zabytków.

Informacje inwestycyjne

Platerów jest gminą rolniczą. Najważniejsze gałęzie to uprawy zbóż, produkcja trzody chlewnej i mleka i sadownictwo. Dominującym typem krajobrazu w gminie jest krajobraz rolniczy. Cechą charakterystyczną środowiska jest duże rozdrobnienie pól uprawnych oraz liczne zakrzewienia, pojedyncze drzewa lub kępy osiadłe na miedzach, przy drogach dojazdowych do pól i łąk, a także rozproszona zabudowa wiejska. Sprawia to, iż krajobraz gminy jest bardzo różnicowany, pozbawiony monotonii pól wielkoobszarowych.

Operatywność władz samorządowych oraz mieszkańców wpływa korzystnie na rozwój infrastruktury w zakresie dostępu do sieci wodociągowych, kanalizacji, dostępności do sieci internet. Sukcesywnie realizowany program selektywnej zbiórki odpadów rozwiązuje problem gospodarki odpadami komunalnymi. Gmina stopniowo i skutecznie realizuje Założenia do Strategii Rozwoju Gminy Platerów. Duża liczba terenów do zagospodarowania oraz dobrze rozwinięta sieć dróg skłania do podjęcia stwierdzenia, że tereny gminy Platerów powinny stać się atrakcyjne dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Funkcją rekreacyjną pełni położona tuż nad Bugiem wieś Mężenin, gdzie w sąsiedztwie zabytkowego parku wyznaczono tereny pod budownictwo lotniskowe. Nad Bugiem zorganizowano pole namiotowe i stanicę harcerską.

O bezpieczeństwo w gminie dba 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych typu „S”.

Oświata i kultura

Na terenie gminy funkcjonują 2 gimnazja, 5 szkół podstawowych i 2 przedszkola. Wszystkie budynki szkolne w ostatnich latach rozbudowano, zmodernizowano bądź wyremontowano. Działalność kulturalną wspiera Gminny Ośrodek Kultury. Pod jego patronatem działają 2 biblioteki publiczne. W ramach GOK działa również Gminne Centrum Informacji, które oferuje mieszkańcom szeroką gamę usług (m.in. usługi biurowe, dostęp do komputerów i internetu, promocję, organizację kursów, szkoleń, itp.) Niezwykle prężnie działa zespół folklorystyczny „Pasieka”, który stanowi jedną z wizytówek gminy. Do najważniejszych imprez kulturalno- oświatowych zaliczyć można Dni Platerowa oraz Nadbużańską Biesiadę Europejską oraz Regionalny Przegląd Kapel i Śpiewaków Ludowych im. Tadeusza Banasia.

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Ruskowie

Posiadłość dworska w Ruskowie.

Zespół Pałacowo-Parkowy XIX-XX w. w Mężeninie

Zespół Pałacowo-Parkowy w Hruszniewie.

Dzwonnica przy kościele Wniebowzięcia NMP w Ruskowie

Kościół pw. Św. Wojciecha w Górkach